



## EPICC Zelfbeoordelingsinstrument 'Zingeving in de verpleegkunde' ©

Dit zelfbeoordelingsinstrument helpt je om jezelf te evalueren op je niveau van kennis, vaardigheden en attitude in de vier competenties op het gebied van zorg voor zingeving.

Onder **zingeving (spiritualiteit)** wordt verstaan: *'de dynamische dimensie van het menselijk bestaan die betrekking heeft op de wijze waarop personen (individueel en gezamenlijk) zingeving, vervulling en transcendentie ervaren, uitdrukken en/of zoeken, en de manier waarop zij zich verhouden tot het moment, tot zichzelf, tot anderen, tot de natuur, tot het betekenis- en waardevolle en tot het heilige.*

*Het zingevende (spirituele) is multidimensionaal en omvat:*

1. *Existentiële uitdagingen (zoals levensvragen over identiteit, zin, lijden en dood, schuld en schaamte, verzoening en vergeving, vrijheid en verantwoordelijkheid, hoop en wanhoop, liefde en vreugde en dergelijke);*
2. *Normatieve overwegingen en attitudes (wat voor ieder het meest toe doet, zoals de verhouding tot zichzelf, familie, vrienden, werk, natuur, kunst en cultuur, ethiek, moraal en het leven zelf);*
3. *Religieuze overwegingen en bronnen (geloof, overtuigingen, gebruiken, relatie met God of het Absolute)'.<sup>1</sup>*

Onder **zorg voor zingeving (spirituele zorg)** wordt in het kader van dit instrument verstaan:

*'De zorg die de menselijke geest, wanneer geconfronteerd met levensveranderende gebeurtenissen (zoals geboorte, trauma, slechte gezondheid, verlies of verdriet), onderkent en daarop reageert. Met deze zorg kan worden voorzien in de behoefte aan betekenis, zelfwaarde, expressie, geloofsondersteuning, wellicht voor rituelen, gebed of sacrament, of eenvoudigweg in de behoefte aan iemand die aanhoort en meevoelt. Spirituele zorg begint bij het aanmoedigen van menselijk contact in een meelevende relatie en beweegt zich in de gewenste richting.'<sup>2 3 4</sup>*

---

<sup>1</sup> EPICC heeft gebruik gemaakt van de brede werkdefinitie van zingeving, opgesteld door de European Association of Palliative Care (EAPC, z.d.). *EAPC Task Force on Spiritual Care in Palliative Care*. Opgehaald van : <https://www.eapcnet.eu/eapc-groups/task-forces/spiritual-care>. Laatst geraadpleegd op 26 juni 2023.

<sup>2</sup> Van Leeuwen, R., Attard, J., Ross, L., Boughey, A., Giske, T., Kleiven, T., & McSherry, W. (2020). The development of a consensus-based spiritual care education standard for undergraduate nursing and midwifery students: An educational mixed methods study. *Journal of Advanced Nursing*. 00, 1-14. <https://doi.org/10.1111/jan.14613>

<sup>3</sup> Het EPICC network heeft gebruik gemaakt van een aangepaste versie van de NHS Education Scotlands' definitie van 'spiritual care'. Zie hiervoor [spiritual-care-matters-an-introductory-resource-for-all-nhsscotland-staff.pdf](https://www.nhs.uk/healthcare-professionals/education-and-training/spiritual-care-matters-an-introductory-resource-for-all-nhsscotland-staff.pdf).

<sup>4</sup> Zie voor meer informatie over EPICC [www.epicc-network.org](http://www.epicc-network.org)

1. Vul je eigen score in op een schaal van 1 tot 5 waarbij 1 = helemaal niet mee eens; 2= niet mee een ; 3= niet mee eens, niet mee oneens; 4= mee eens en 5 = helemaal mee eens).
2. Schrijf aan het einde een korte reflectie over je eigen competenties m.b.t. zingevende zorg.

<b>Competentie 1. INTRApersoonlijke zingeving</b>					
<i>Is zich bewust van het belang van de eigen zingeving voor gezondheid en welzijn.</i>					
<b>Items m.b.t. kennis</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
1. Ik begrijp het concept van zingeving.					
2. Ik kan uitleggen wat de impact is van zingeving op de gezondheid, welzijn en levensloop voor mijzelf en anderen.					
3. Ik begrijp de impact van mijn eigen waarden en overtuigingen bij zorg voor zingeving.					
<b>Items m.b.t. vaardigheden</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
4. Ik reflecteer betekenisvol op mijn eigen waarden en overtuigingen en herken dat deze kunnen verschillen van die van andere mensen.					
5. Ik zorg voor mijn eigen welzijn.					
<b>Items m.b.t. attitude</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
6. Ik ben bereid om andermans persoonlijke, religieuze en spirituele overtuigingen te verkennen.					
7. Ik ben open en respectvol betreffende de diverse uitingen van zingeving van de ander.					
<b>Competentie 2. INTERpersoonlijke zingeving</b>					
<i>Is betrokken op de zingeving van de ander en erkent diens unieke spirituele en culturele wereldbeeld, overtuigingen en gewoonten.</i>					
<b>Items m.b.t. kennis</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
8. Ik begrijp de manier waarop de ander diens zingeving uitdrukt.					
9. Ik ben me bewust van divers religieus gedachtegoed en diverse wereldbeelden en hoe deze van invloed kunnen zijn op de reactie van personen op belangrijke levensgebeurtenissen.					
<b>Items m.b.t. vaardigheden</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
10. Ik herken de uniciteit van de zingeving van de ander.					
11. Ik reageer empathisch op andermans zingeving.					
<b>Items m.b.t. attitude</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
12. Ik ben betrouwbaar, benaderbaar en heb respect voor andermans uitdrukking van zingeving en diverse wereldbeelden en/of religieus gedachtegoed.					
<b>Competentie 3. Zingevend zorgverlenen: assessment en planning</b>					
<i>Onderzoekt behoeften en benodigde bronnen ten aanzien van zingeving gebruikmakend van (in)formele benaderingen, en plant spirituele zorg, met behoud van vertrouwelijkheid en waar nodig met toestemming.</i>					
<b>Items m.b.t. kennis</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
13. Ik begrijp het concept van aandacht voor zingeving.					
14. Ik ben me bewust van verschillende manieren om zingeving in kaart te brengen.					
15. Ik begrijp de rol van andere professionals in het verlenen van zorg voor zingeving (of spirituele zorg).					
<b>Items m.b.t. vaardigheden</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
16. Ik breng behoeften en bronnen met betrekking tot zingeving in kaart en documenteer dit.					
17. Ik werk samen met andere professionals in de zorg voor zingeving.					
18. Ik ben in staat om mijn en andermans emoties te hanteren.					

<b>Items m.b.t. attitude</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
19. Ik ben open, benaderbaar en zonder oordeel.					
20. Ik ben bereid om mijn en andermans emoties te hanteren.					
<b>Competentie 4. Zingevend zorgverlenen: interventie en evaluatie</b> <i>Reageert op behoeften en bronnen ten aanzien van zingeving binnen een zorgende en empathische relatie.</i>					
<b>Items m.b.t. kennis</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
21. Ik begrijp het concept van compassie en presentie en het belang hiervan in zorg voor zingeving.					
22. Ik weet hoe ik op een correcte manier kan reageren op geïdentificeerde behoeften en bronnen ten aanzien van zingeving.					
23. Ik weet hoe ik moet evalueren of aan de behoeften ten aanzien van zingeving is voldaan.					
<b>Items m.b.t. vaardigheden</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
24. Ik herken mijn persoonlijke beperkingen in de zorg voor zingeving en verwijst naar behoren door naar anderen.					
25. Ik evalueer en documenteer persoonlijke, professionele en organisatorische aspecten van zorg voor zingeving en stel de zorgverlening zo nodig bij.					
<b>Items m.b.t. attitude</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
26. Ik toon compassie en presentie.					
27. Ik toon bereidheid om samen te werken met en door te verwijzen naar anderen (professioneel/ niet professioneel) in het verlenen van zorg voor zingeving.					
28. Ik sta open voor en accepteer het zoeken van extra ondersteuning bij zingeving en toon daarbij empathie, betrouwbaarheid en bewustzijn van mijn professionele grenzen.					

<p><b>Korte reflectie op je eigen competenties.</b></p> <p>Beantwoord de vragen vanuit jouw idee over jouw competenties m.b.t. zingevende zorg:</p> <p>A. Wat is jouw kracht op deze gebieden?</p> <p>B. Waar zitten nog ontwikkelingsmogelijkheden?</p> <p>C. Hoe zou je hieraan kunnen werken?</p>
<p>A.</p> <p>B.</p> <p>C.</p>

Dit zelfbeoordelingsinstrument is ontwikkeld vanuit de EPICC Onderwijsstandaard voor zingeving in het HBO-Verpleegkunde (en verloskunde) onderwijs.<sup>5</sup> Deze standaard is te vinden op de website van het EPICC netwerk op website [www.epicc-network.org](http://www.epicc-network.org). Er is ook een Engelstalige versie, de zogeheten EPICC Spiritual Care Competency Self-Assessment Tool,<sup>6</sup> gebaseerd op de Engelstalige EPICC Spiritual Care Education Standard, ook te vinden op de website [www.epicc-network.org](http://www.epicc-network.org)

Als u dit EPICC Zelfbeoordelingsinstrument wilt gebruiken, horen we graag hoe u dit zou willen gebruiken. Mail dan alstublieft naar [linda.ross@southwales.ac.uk](mailto:linda.ross@southwales.ac.uk) of naar [onderzoek@viaa.nl](mailto:onderzoek@viaa.nl)

Het EPICC Zelfbeoordelingsinstrument is er inmiddels al in verschillende talen. Als u de EPICC Standard en/of EPICC Tool in een andere taal wilt vertalen, vraag dan alstublieft toestemming aan de EPICC Stuurgroep. Er is een vaste vertalingsprocedure, die gebruikt dient te worden. Neem dan contact op met [w.mcsherry@staffs.as.uk](mailto:w.mcsherry@staffs.as.uk)

---

<sup>5</sup> Schep-Akkerman, A., Lassche-Scheffer J., & Cusveller, B. (2022). Zelfbeoordelingsinstrument 'Zingeving in de verpleegkunde'. *Onderwijs & Gezondheidszorg* 46 (7): 16-19

<sup>6</sup> Giske, T., Schep-Akkerman, A., Bø, B., Cone, P. H., Moene Koven, B., McSherry, W., Owusu, B., Ueland, V., Lassche-Scheffer, J., van Leeuwen, R., & Ross, L. (2022). Developing and testing the EPICC Spiritual Care Competency Self-Assessment Tool for student nurses and midwives. *Journal of Clinical Nursing*, 00, 1–15. <https://doi.org/10.1111/jocn.16261>